

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

АЙРАПЕТЯН ТОРОС АРСЕНОВИЧ, 11 клас, комунальний заклад «Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат Кіровоградської обласної ради», м.Кропивницький.

НАУКОВІ КЕРІВНИКИ:

ПУГАЧЕНКО ОЛЬГА БОРИСІВНА, доцент кафедри аудиту та оподаткування Центральноукраїнського національного технічного університету, кандидат економічних наук,

ШЕРЕМЕТ ПАВЛО МИКОЛАЙОВИЧ, вчитель географії комунального закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат Кіровоградської обласної ради», м.Кропивницький, кандидат педагогічних наук,

МЕТОЮ науково-дослідницької роботи є дослідження на теоретичному й практичному рівнях механізму інвестиційного забезпечення газової промисловості України та розробка пропозицій з удосконалення розвитку цієї галузі.

ЗАВДАННЯ РОБОТИ: розгляд теоретичних засад механізму інвестиційного забезпечення підприємств; характеристика правової основи, структури та стану газової промисловості України; аналіз інвестиційного забезпечення підприємств газової промисловості; розробка шляхів удосконалення інвестиційного забезпечення газової промисловості.

ОБ'ЄКТОМ ДОСЛІДЖЕННЯ є газова промисловість України.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – механізм інвестиційного забезпечення та шляхи його заохочення в газовой промисловості України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ: комплексний метод узагальнення, системно-структурний підхід, аналіз, індукція, табличний та графічний, економіко-статистичний.

Особливості газової промисловості, що впливають на її інвестиційну привабливість

Джерело: авторська розробка

Доведено, що проблеми інвестиційного забезпечення знаходяться у взаємозалежності між елементами системи функціонування газової промисловості України та процесами інвестування підприємств даної галузі.

Група показників	Склад показників
Фінансова група	Визначає такі напрямки оцінки фінансового стану: майнове становище, фінансова стійкість, ліквідність, вірогідність банкрутства, ділова активність. Фінансовими показниками є: загальний коефіцієнт покриття (поточної ліквідності), коефіцієнт зношення основних засобів, оборотність власного і залученого капіталу, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт прибутковості активів
Економічна група	Визначає показники, які характеризують господарську діяльність підприємства з погляду ринку. До показників, що характеризують соціально-економічне становище підприємств газової промисловості відносяться: повна собівартість, рентабельність, продуктивність праці, залишкова вартість та термін служби основних засобів, фондодідача, фондоємність тощо
Екологічна група	Характеризує показники, які встановлюють рівень екологічної безпеки діяльності суб'єктів газової промисловості
Оцінка рівня корпоративного управління підприємством	Як правило, проводиться рейтинговим агентством
Оцінка показників іміджу підприємства	Визначає ступінь публічності, прозорість та відкритість

Фактори впливу на інвестиційну привабливість газової галузі

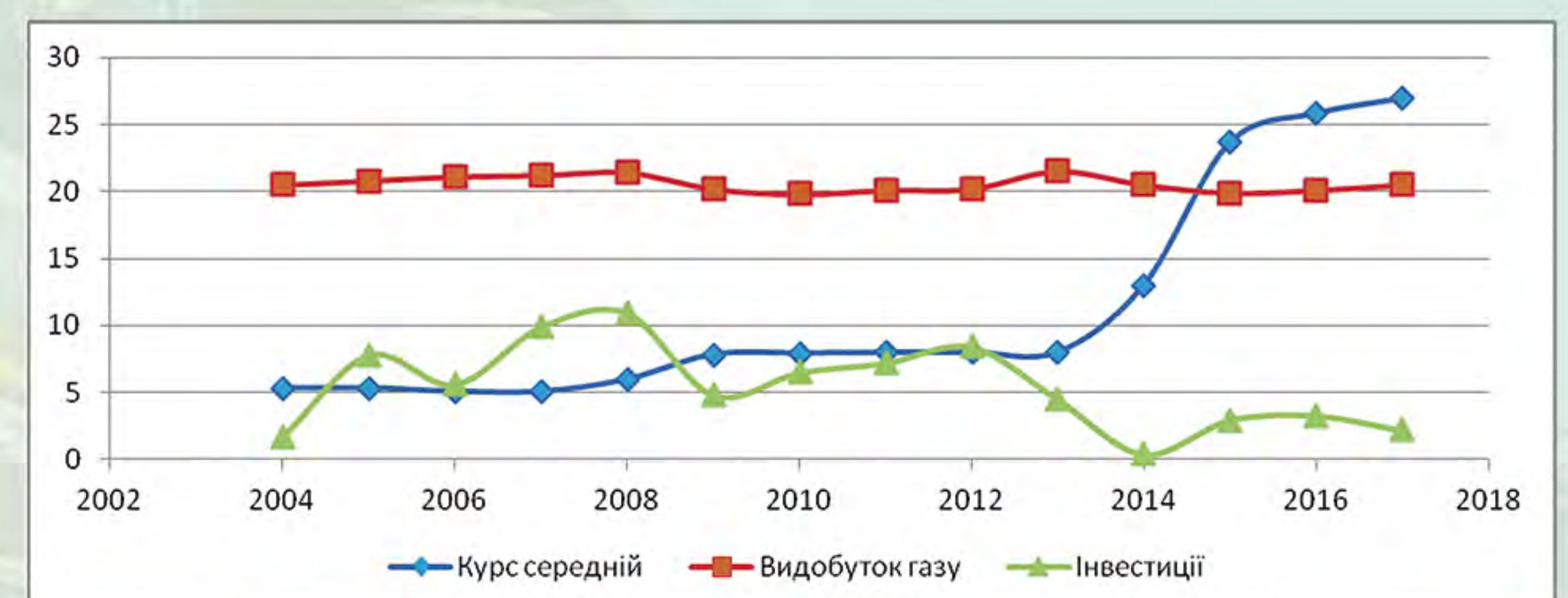
Джерело: авторська розробка на основі

[URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/19407/3/Chornii_diss.pdf, с. 38-39;
URL: http://www.credit-rating.ua/img/st_img/Methodology/RCG_method.pdf]

Напрямок	Сутність
Реформування системи стягнення рентних платежів за видобуток природного газу	Перехід до прогресивної системи встановлення рентних ставок відносно не тільки глибини залягання ресурсу, а й розміру родовищ для залучення додаткових інвестицій, стимулювання видобутку природного газу як державними компаніями, такі приватними. Середня ефективна ставка ресурсного податку в країнах ЄС приблизно 10% із постійною тенденцією зменшення податкового тягаря для стимулювання видобутку. В Україні мінімальна ставка ренти – 14%, а максимальна – 28% для приватних компаній
Створення технологічної бази для переходу з місячної на щоденну систему балансування природного газу в ГТС України	Це потребуватиме впровадження засобів контролю та обліку природного газу на всіх етапах його руху в ГТС, впровадження систем щоденного обліку споживання газу. Впровадження кращих європейських практик у використанні відповідних ІТ-систем на точках «вхід» та «вихід» до ГТС України. Наразі ІТ-системи в ПАТ «Укртрансгаз» неспроможні на високому рівні забезпечувати правильну інтеграцію програмного забезпечення
Здійснення подальшої реформи системи адресних субсидій	Надання адресних субсидій, їх подальша монетизація, вирішення проблеми своєчасного відшкодування плати за природний газ, що реалізується населенню в якості субсидіювання, але саме для найбільш незахищених верств населення
Внесення змін до методології тарифоутворення на точках «вхід-вихід»	У попередні періоди через використання моделі прискореної амортизації української ГТС це призводило до встановлення високої плати за здійснення експортно-імпорتنних операцій з газом та меншої конкурентоспроможності транзитного маршруту порівняно з іншими транзитними напрямками
Неповне розділення (unbundling) НАК «Нафтогаз» і транспортного оператора ПАТ «Укртрансгаз»	Це було однією з головних вимог міжнародних зобов'язань України та нормою Третього енергетичного пакета. З 2020 р. уже впроваджено цей механізм шляхом виділення частини витрат із загальної суми тарифу та сплата кінцевим споживачем (зустріло невдоволення та супротив споживачів)

Напрямки розвитку ринку газу України

Джерело: авторська розробка на основі [URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/301.pdf>, с. 63-64]

Співвідношення середнього курсу долара США, видобутку газу та розміру інвестиції протягом 2004-2017 рр.

Джерело: авторська розробка на основі даних [URL: <https://kurs.com.ua/arhiv/>;
URL: <https://regulation.gov.ua/market/id54/statistics>;
URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>]

Курс долара США у період 2009-2013 рр. був відносно стабільним, а інвестиції мали тенденцію до зростання. Проте, вплив політичної ситуації у 2014 р. призвів до суттєвого зниження вартості гривні майже вдвічі та різкого зниження інвестицій до катастрофічних 0,41 млрд. \$. У 2015 р. курс долара США ще зріс (у порівнянні з 2013 р. майже у 3 рази), а інвестиції хоч і мають позитивну динаміку, але повільну й нерівномірну. При цьому, протягом досліджуваного періоду видобуток газу залишався практично незмінним у межах 20 млрд. м³.

ВИСНОВКИ:

узагальнено понад двадцять визначень поняття «інвестиційне забезпечення»; удосконалено науково-методичний підхід до виявлення передумов та перспектив заохочення інвестицій у газовой промисловості України; отримали подальший розвиток стратегічні підходи до забезпечення інвестиційної привабливості суб'єктів газової промисловості та газової галузі України.